

บทที่ 6
การใช้โทรทัศน์ของเด็ก

จากการศึกษาของ LuII (1980) การใช้โทรทัศน์เพื่อเข้าร่วมสังคม
(The Social Use of Television) แบ่งเป็น 2 ประเภทดังต่อไปนี้

1. การใช้ในด้านโครงสร้าง (structural) ประกอบด้วย
 - 1) การใช้เป็นสิ่งแวดล้อมในบ้าน (environmental)
 - 2) การใช้เพื่อจัดระเบียบชีวิตประจำวัน (regulative)
2. การใช้ในด้านความสัมพันธ์ (relational) แบ่งเป็น
 - 1) การใช้เพื่อเสริมสร้างการสื่อสาร (communication facilitation)
 - 2) การใช้เพื่อเข้าร่วมหรือหลีกเลี่ยงกิจกรรมต่าง ๆ (affiliation/avoidance)
 - 3) การใช้เพื่อเรียนรู้ทางสังคม (social learning)
 - 4) การใช้เพื่อแสดงความสามารถหรือความเหนือกว่า (competence/dominance)

รูปแบบการใช้โทรทัศน์ของเด็กในครอบครัวที่พบจากการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ เมื่อนำมาเทียบเคียงกับแนวคิดเรื่องการใช้โทรทัศน์เพื่อเข้าร่วมสังคม (The Social Uses of Television) ของ LuII (1980) พบว่าเด็ก ๆ รู้จักใช้โทรทัศน์ได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่นเดียวกับที่ LuII ได้ศึกษาไว้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. การใช้ในด้านโครงสร้าง (structural)

โทรทัศน์เป็นเสมือนสิ่งแวดล้อมในบ้านอย่างหนึ่งของเด็ก ๆ ทั่วครอบครัว เด็ก ๆ ส่วนใหญ่มักเริ่มจากการเปิดโทรทัศน์ เลือกรายการที่ตนสนใจ ดูอย่างตั้งใจเพียงชั่วคราว หลังจากนั้นจึงหากิจกรรมอย่างอื่นมาทำ โดยที่โทรทัศน์ก็ยังคงเปิดทิ้งไว้ กิจกรรมหลายอย่างของเด็ก ๆ จึงมักเกิดขึ้นบริเวณหน้าโทรทัศน์ ไม่ว่าจะเป็นการทำอาหาร รับประทานอาหาร เล่น หรืออ่านหนังสือ โดยมีเสียงจากรายการโทรทัศน์ ดำเนินควบคู่เป็นส่วนประกอบของช่วงเวลาขณะนั้นไปด้วย

เด็ก ๆ ดูเหมือนจะไม่ได้ให้ความสนใจในรายการโทรทัศน์เท่าใดนัก หลายคนมักจะเล่นอย่างเพลิดเพลิน หรืออ่านหนังสือ ทำการบ้านอย่างมีสมาธิ ปล่อยให้โทรทัศน์เป็นเพียงภาพและเสียงประกอบที่แสดงบทบาทไปเรื่อย ๆ อย่างไม่มีความสำคัญ และไม่น่าสนใจ แต่บทบาทดังกล่าวจะเปลี่ยนแปลงทันที เมื่อเนื้อหาของรายการกำลังเข้มข้นน่าติดตาม โดยเฉพาะในฉากต่อสู้ ทะเลาะเบาะแว้ง หรือตลกขบขัน กิจกรรมต่าง ๆ ที่เด็ก ๆ กำลังทำอยู่ก็จะถูกลดความสำคัญลง เด็ก ๆ จะดูโทรทัศน์อย่างสนใจแทนที่การทำกิจกรรมอื่น ๆ จนกว่าความน่าติดตามของรายการจะหมดไป โทรทัศน์จึงกลับมาเป็นเพียงส่วนประกอบเช่นเดิมอีกครั้ง

การเปิดรับโทรทัศน์ในขณะที่ทำกิจกรรมต่าง ๆ ของเด็ก ๆ เท่ากับว่าเด็ก ๆ ได้มีเพื่อนร่วมงาน หรือมีคนอยู่เป็นเพื่อนในขณะนั้นด้วย ภาพและเสียงจากโทรทัศน์ช่วยให้เด็ก ๆ ไม่ต้องรู้สึกที่กำลังอยู่เพียงลำพัง สิ่งที่เด็ก ๆ ต้องการในขณะนั้นจึงไม่ใช่การดูโทรทัศน์เพื่อติดตามเนื้อหาเรื่องราวอย่างจริงจัง มากไปกว่าความต้องการมีเพื่อนอยู่ด้วย แม้จะเป็นเพียงเสียงหรือภาพเคลื่อนไหวก็ตาม

นอกจากเด็ก ๆ จะใช้โทรทัศน์เป็นเพื่อนแล้ว โทรทัศน์ยังได้ถูกใช้ในการแบ่งช่วงเวลาทำกิจกรรมต่าง ๆ ของเด็ก ๆ อีกด้วย เวลาทำการบ้านของเด็กบางคนจะเป็นเวลาเดียวกับรายการการ์ตูนช่วงเย็น ส่วนเวลารับประทานอาหารเย็นก็คือเวลาข่าวภาค 19.30 น. และหลังจากรายการการ์ตูนหลังข่าวจบแล้วเด็ก ๆ จะเข้านอน เป็นต้น

เวลาของกิจกรรมเหล่านี้จะเกิดขึ้นเป็นประจำทุกวัน จนกระทั่งกลายเป็นแบบแผนปฏิบัติของครอบครัวที่สมาชิกทุกคนทำด้วยความเคยชิน แม้แต่ในบางโอกาสนอกเหนือจากปกติ เวลาของการทำกิจกรรมบางอย่าง ก็ได้ถูกนำไปอิงกับเวลาของรายการโทรทัศน์ด้วย ดังเช่นในครอบครัวของกานต์ ขณะที่พ่อกำลังดูข่าวก็ทำอย่างสนใจ โดยมีกานต์ดูโทรทัศน์พาลงคุยกับแม่อยู่

ใกล้ ๆ เมื่อมีการเสนอข่าวการชกมวย กานต์ก็หันมาคุยกับแม่ทันที

กานต์ : คุณแม่ วันที่ 23 นี้ต้องอดไปงานแน่ ๆ เลย

แม่ : (ทำหน้าสงสัย)

กานต์ : (พยักเพียดไปทางพ่อ พร้อมทำท่าชกมวย)

แม่ : ทำไมพ่อเค้าจะต่อโยใคร

กานต์ : (กระซิบ) ไม่ใช่ พ่อลั่นต่อยกับเฟลิกซ์ไง คุณพ่อเค้าไม่ออกไปไหนหรอก

แม่ : (หัวเราะ ทำเสียงเอ็นดู) รู้มากเหลือเกินเรานี้

กรณีนี้เห็นได้ชัดว่า เด็ก ๆ (อย่างกานต์) สามารถเข้าใจได้ว่า เวลาที่มีการถ่ายทอดการแข่งขันชกมวยหรือแม้แต่กีฬาอื่น ๆ ในนัดสำคัญ เช่นฟุตบอลจะเป็นเวลาที่พ่อไม่ยอมทำกิจกรรมใด ๆ เลย และพ่อก็ได้ปฏิบัติเช่นนี้เสมอ จนกลายเป็นสิ่งที่ยอมรับกันไปในครอบครัว

ไม่เพียงแต่พ่อเท่านั้น สำหรับแม่ในกรณีที่ไม่ต่างกันนัก รายการโทรทัศน์ก็มีส่วนกำหนดเวลาในการทำกิจกรรมด้วยเช่นกัน ดังในกรณีของครอบครัวพริสซี เมื่อพริสซีและแม่กำลังดูรายการคู่ทรหดอยู่ด้วยกัน พริสซีไม่ได้ตั้งใจดูรายการเท่าใดนัก เพราะนอนอ่านหนังสือการ์ตูนสลับกับการเล่นกับน้องไปด้วย ในขณะที่แม่สนใจรายการอย่างมาก ใกล้เวลาอาหารเย็นแล้ว พริสซีถามแม่ว่า

พริสซี : หิวแล้ว เมื่อไหร่แม่จะทำกับข้าวล่ะ ทำเลยมัย

แม่ : (ตายังมองโทรทัศน์อยู่) ให้อร่อยก่อน

พริสซีไม่ได้รบเร้าแม่อีก เหมือนกับยอมรับว่ายังไม่ถึงเวลาทำกับข้าว นั้นหมายถึงว่า เด็ก ๆ สามารถรับรู้แบบแผนการปฏิบัติเช่นนี้ได้ นอกจากนี้ยังนำวิธีการเดียวกันมาใช้ เมื่อถึงโอกาสของตนเอง เช่นที่ดวงได้ใช้ในวันหนึ่งเมื่อสมาชิกในครอบครัวกำลังดูรายการละคร เรื่องสมเด็จพระสุริโยทัยกันพร้อมหน้า ดวงไม่ได้สนใจดูรายการเท่าใดนัก แต่วิ่งเข้าวิ่งออกระหว่างห้องดูโทรทัศน์ และห้องข้าง ๆ ที่นากำลังเล่นวิดีโอเกมอยู่ เมื่อถึงช่วงโฆษณา พ่อก็ร้องเรียกดวง

พ่อ : ดวง ไปนอนได้แล้วลูก

ดวง : (ร้องมาถามทันที) ละครจบแล้วเหอะคะ

พ่อ : (พยักหน้า)

งา : (ค้านทันควัน) ยังไม่จบคะ

พ่อ : (หัวเราะเก้อ ๆ)

ดวง : (ยิ้มแล้ววิ่งกลับไปดูน้ำ เล่นเกมต่อ และเข้านอนหลังจากที่แน่ใจแล้วว่ารายการละครจบแล้วจริง ๆ)

การที่พ่อ(อาจจะ)ไม่พาแม่ไปงานนอกบ้าน เพราะต้องการดูการถ่ายทอดกีฬา หรือแม่ซึ่งยังไม่ทำกับข้าวหารายการโทรทัศน์ยังไม่จบ และลูกที่ยอมเข้านอนก็ต่อเมื่อละครจบแล้วเท่านั้นล้วนแต่แสดงให้เห็นว่าสมาชิกในครอบครัวไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ ต่างก็ได้ใช้โทรทัศน์ในการจัดแบ่งช่วงเวลาทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในและนอกบ้าน เวลาดูโทรทัศน์ของแต่ละคนต่างก็เกี่ยวพันอยู่กับกิจกรรมต่าง ๆ โทรทัศน์จึงมีส่วนสำคัญในการจัดโครงสร้างชีวิตประจำวันของทุกคนในครอบครัวเป็นอย่างมาก

2. การใช้ในด้านความสัมพันธ์ (relational)

ในขณะที่ดูโทรทัศน์ เด็ก ๆ และสมาชิกในครอบครัวได้ใช้ประโยชน์จากเนื้อหาของรายการ เข้ามาช่วยในการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยแบ่งตามลักษณะการแสดงออกได้ 4 แบบดังต่อไปนี้

- 1) การใช้เพื่อเสริมสร้างการติดต่อสื่อสาร (communication facilitation)
รายการโทรทัศน์นับได้ว่ามีเรื่องราวต่าง ๆ มากมายให้ผู้ชมได้นำมาพูดคุยกันได้ การสนทนาหน้าโทรทัศน์เกี่ยวกับเนื้อหาของรายการที่กำลังดำเนินอยู่นั้นจะพบเห็นได้อยู่เสมอ ๆ จากการสังเกตการณ์ ผู้วิจัยได้พบว่าเวลาดูโทรทัศน์ของครอบครัว เป็นเวลาที่สมาชิกได้สื่อสารกันมากช่วงหนึ่ง แม้แต่เด็ก ๆ ก็สามารถเปิดการสนทนาขึ้นได้โดยใช้ข้อมูลจากรายการโทรทัศน์ที่ตนได้ดู ซึ่งผู้วิจัยได้พบอยู่บ่อยครั้งในเวลาที่ทำการสังเกตการณ์ดูโทรทัศน์ของเด็ก ๆ อยู่นั้น เด็ก ๆ จะเป็นฝ่ายเริ่มพูดคุยกับผู้วิจัยด้วยการเล่าถึงรายการโทรทัศน์ที่ตนได้ดูไปแล้ว หรือที่กำลัง

ดูอยู่ ดังเช่น โมซึ่งเล่าให้ผู้วิจัยฟังถึงละครเรื่องโทน พลังทำเสียงเหนือประกอบด้วย หรือ
 ปูนที่ชวนผู้วิจัยดูการ์ตูน ก่อนที่จะตั้งอกตั้งใจเล่าถึงความสุขสนุกสนานให้ฟังอย่างออกรส เช่นเดียวกับ
 กับบลิทที่อุตสำหรับบอกผู้วิจัยให้จับตามดูพระเอกละครเรื่องหนึ่งให้ดี ๆ เพราะหล่อมมาก

สำหรับเด็ก ๆ แล้ว รายการโทรทัศน์เต็มไปด้วยเรื่องราวมากมายไว้ให้พูดคุย
 โดยเฉพาะในหมู่เด็ก ๆ ด้วยกัน ไม่ว่าจะอยู่ในกลุ่มเพื่อนหรือพี่น้อง ซึ่งเรื่องราวต่าง ๆ นั้นก็มี
 ทั้งเรื่องสนุกสนาน ตื่นเต้น หรืออาจจะดูน่ากลัวในความคิดของเด็ก ๆ เช่นในกรณีนี้

งาทำการบ้านอยู่หน้าโทรทัศน์กับดวงและก๊ีบ ทำเสร็จแล้วงาก็นั่งคุยเล่นกับน้องซึ่งยัง
 ทำการบ้านไม่เสร็จ ไม่ได้สนใจกับรายการสารคดีโลกสลบสี ตอนชนกลุ่มน้อยที่แม่เปิดทิ้งไว้เลย
 จนกระทั่งในรายการกล่าวถึงประเพณีการเลี้ยงผีของชาวเขา งาก็ชะงักทันที ทำตาโต ร้องบอก
 น้อง ๆ เสียงตื่นเต้น

งา : ผี...เค้าบอกว่ามีผีด้วย

ดวง : (ทำหน้าเหยเก ร้องเสียงสั้น) เหวอ...ผี

ก๊ีบ : (ทำหน้าขิงขัง) ผีเหวอ... (แล้วยกมือไหว้ไปที่โทรทัศน์)

งาและดวง : (หัวเราะก๊ีบ)

ก๊ีบ : พี่งากลับมีย

งา : กลับซี่...ถามได้

ฯลฯ

หลังจากนั้น งา ดวง และก๊ีบก็พูดคุยกันด้วยเรื่องผีต่อไปอีกพักใหญ่ ก่อนที่จะทำ
 การบ้านอย่างเดิม เห็นได้ว่าการพูดคุยของเด็ก ๆ นั้น เริ่มจุดประเด็นจากเนื้อหาส่วนหนึ่งใน
 โทรทัศน์ แม้ว่าในรายการจะไม่ได้มีผีมาปรากฏให้เห็น หรือมีการพูดถึงผีมากไปกว่าการเลี้ยงผี
 แต่เด็ก ๆ ก็สามารถพูดคุยเรื่องผีกันได้มากมาย โทรทัศน์จึงช่วยสร้างเรื่องราวต่าง ๆ ให้เด็ก ๆ
 ได้พูดคุยกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเดียวกันกับในโทรทัศน์หรือเรื่องที่คล้ายคลึงกันก็ตาม

บทสนทนาในประเด็นดังกล่าวนี้ มักจะเป็นเรื่องราวเล็ก ๆ น้อย ๆ ไม่มีสาระ
 มากมายเท่าใดนัก แต่ก็สร้างบรรยากาศความเป็นกันเองได้ดี แม้แต่ในครอบครัว การสนทนา
 ลักษณะดังกล่าวนี้ก็มีประโยชน์ต่อสมาชิกในครอบครัวทั้งผู้ใหญ่และเด็กเป็นอย่างมาก เพราะทำให้
 เกิดการพูดคุยสังสรรค์ภายในครอบครัวได้มากยิ่งขึ้น ทั้ง ๆ ที่เรื่องราวในโทรทัศน์อาจจะไม่มี
 สาระใด ๆ เลยก็ตาม ดังตัวอย่างเช่น

กานต์นอนเล่นบนโซฟาหน้าโทรทัศน์ดูการ์ตูนเรื่องเทพเจ้าดาวเหนือ แม่นั่งพักผ่อนอยู่ที่เก้าอี้ใกล้ ๆ ดูโทรทัศน์กับกานต์ได้เพียงครู่เดียว ก็ถามกานต์ว่า

แม่ : ดาวเหนือ(พระเอก)นี้หล่อมั๊ย

กานต์ : หล่อมาก

แม่ : (ประารกับขี้ขี้) การ์ตูนอะไรก็ไม่รู้ ดูไม่เห็นจะรู้เรื่อง หน้าตาประหลาด ๆ

กานต์ย้ายขึ้นไปนอนบนพนักโซฟา แล้วบอกแม่อย่างมั่นใจ

กานต์ : กานต์อยากเป็นเทพบุตรดาวเหนือ

แม่ : เป็นแค่ดาวใต้ก็พอเรานะ

กานต์ : ทำไมให้เป็นแค่ดาวใต้ล่ะ

แม่ : ตัวหนักยังกะหมู ขึ้นไปนอนบนนั้นได้ไง ลงมาเดี๋ยวนี้พ่อเทพเจ้าดาวใต้

กานต์ : (หัวเราะอาย ๆ) เป็นดาวเหนือก็ต้องนอนเหนือ นอนสูงสิ

แม่ : ถึงบอกให้เป็นแค่ดาวใต้ไงล่ะ โซฟาแม่จะได้ไม่หัก

การต่อปากต่อคำอย่างเป็นกันเอง ระหว่างแม่กับกานต์ในครั้งนี้ เกิดขึ้นจากการนำเพียงส่วนเล็ก ๆ ของรายการโทรทัศน์มาพูดคุยกัน แม้ว่าจะดูเป็นการพูดคุยที่ไม่มีใจความสำคัญอะไรก็ตาม แต่ก็นับว่าเป็นช่วงเวลาที่ดีช่วงหนึ่งสำหรับแม่ลูกที่จะได้พูดคุยกันอย่างสนุกสนาน

การเปิดโทรทัศน์จึงเท่ากับการเปิดโอกาสให้แต่ละคนได้มีเรื่องราวที่จะพูดคุยกัน และช่วยสร้างบรรยากาศในการสนทนาให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งคนในครอบครัวอาจจะลืมถึงประโยชน์ด้านนี้ เพราะการพูดคุยของสมาชิกในครอบครัวซึ่งมีความใกล้ชิดสนิทสนมกันอยู่แล้ว ไม่ใช่เรื่องที่ยากนัก ไม่เหมือนกับกรณีที่มีแขกหรือคนนอกครอบครัวอยู่ด้วย ซึ่งการเปิดโทรทัศน์จะช่วยให้เกิดความเป็นกันเองได้ง่ายขึ้นมากทีเดียว

2) การใช้เพื่อเข้าร่วมหรือหลีกเลี่ยงกิจกรรมต่าง ๆ (affiliation / avoidance)

โทรทัศน์สามารถช่วยให้ครอบครัวมีการปฏิสัมพันธ์กันได้มากขึ้น และในทางตรงข้ามก็สามารถลดการปฏิสัมพันธ์ได้ด้วยเช่นกัน จากการสังเกตการณ์ผู้วิจัยได้พบว่า เด็ก ๆ มีการใช้โทรทัศน์ทั้งสองแบบ ขึ้นอยู่กับบริบทต่าง ๆ ในขณะนั้นรวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับสมาชิกในครอบครัวด้วย

2.1) การใช้เพื่อเข้าร่วมกิจกรรม

การใช้โทรทัศน์เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำในครอบครัว เพราะการดูโทรทัศน์เป็นกิจกรรมที่สมาชิกในครอบครัวกระทำร่วมกันได้โดยไม่มีการจำกัดเพศและวัย ในขณะที่ดูโทรทัศน์สมาชิกแต่ละคนจะได้ร่วมสนุกสนานเพลิดเพลินไปด้วยกัน การได้แสดงอารมณ์ร่วมไปกับรายการโทรทัศน์ ไม่ว่าจะเป็นการร่วมเศร้าโศก โกรธเคือง หรือหัวเราะไปด้วยกัน นับได้ว่ามีส่วนช่วยสร้างความสนิทสนมกลมเกลียวภายในครอบครัว

ตัวอย่างที่เห็นได้ง่ายและบ่อยครั้งที่สุดของการใช้โทรทัศน์รูปแบบนี้ ได้แก่การที่เด็ก ๆ และสมาชิกในครอบครัวร่วมกันหัวเราะกับความสนุกสนานของรายการการ์ตูนสั้นหลังข่าวทางช่อง 3 และช่อง 7 ซึ่งเป็นเวลาที่ครอบครัวส่วนใหญ่เต็มใจให้แก่เด็ก ๆ ในบางครั้งผู้ใหญ่จะเป็นฝ่ายเรียกเด็ก ๆ เมื่อได้เวลา หรือบางครั้งเด็ก ๆ ก็จะเป็นฝ่ายขอดูและผู้ใหญ่ก็ยินยอมทุกครั้ง นอกจากนี้ยังร่วมดูอย่างเพลิดเพลินไปกับเด็ก ๆ ด้วย กล่าวได้ว่า รายการการ์ตูนหลังข่าวไม่ใช่รายการของเด็กเท่านั้น หากแต่เป็นรายการของครอบครัวเลยก็ว่าได้ และยังเป็นเวลาที่เด็ก ๆ และครอบครัวมีการปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดอีกด้วย

นอกเหนือจากการร่วมหัวเราะไปด้วยกันแล้ว การที่ครอบครัวได้ร่วมกันคาดเดาหรือแสดงความคิดเห็นขณะดูรายการโทรทัศน์ ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งซึ่งสร้างความร่วมมือร่วมใจให้เกิดขึ้นไม่เพียงแต่เด็กกับพ่อแม่หรือญาติพี่น้องเท่านั้น กับพี่เลี้ยงหรือลูกจ้างในบ้าน ก็จะได้เพิ่มเติมความใกล้ชิดเป็นกันเองมากยิ่งขึ้นในขณะที่ดูรายการโทรทัศน์ด้วยกัน โดยเฉพาะรายการละครซึ่งมีเรื่องราวมากมายให้ผู้ชมได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน

ตัวอย่างเช่น เหตุการณ์ในครอบครัวของบลิว ขณะที่ บี เอ็ม บลิว และปุน กำลังดูละครเรื่องแฝดอลเวง กับพี่เลี้ยงคือ พิน ตา และอร เนื้อเรื่องดำเนินมาถึงฉากที่ครูสาวล่าเอียงกับลูกศิษย์คนโปรดซึ่งเป็นตัวร้ายมากเกินกว่าเหตุ เด็ก ๆ และพี่เลี้ยงต่างเกิดอารมณ์ร่วมกับ

ตัวละครฝ่ายนางเอกมาก พวกนักวิพากษ์วิจารณ์อย่างใส่อารมณ์เต็มที่

บลิว : บลิวนะเกลียดไฟครุนี้ที่สุดเลย (ครุในเรื่องมีไฟเม็ดโตที่มุมปาก)

บี : แหะหุเรค ชื่อจฉฉ (ว่าตัวร้ายคนหนึ่งในละคร)

อร : วู้...ครุพรรค์นี้ (เลียงดูเดือด) น่าเอาอะไรทุ่มหัวให้ตายเลย

ฯลฯ

ทุกคนแสดงความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างกลมกลืน จนจบฉากดังกล่าวและเมื่อตัวอิจฉฉในละครออกมาแสดงบทบาทร้ายกาจ ทุกคนก็เริ่มวิจารณ์กันอีกครั้งด้วยความรู้สึกที่สอดคล้องกัน

ตา : เกลียดยายนี้จัง

บลิว : ใส่อี้อูเรคที่สุด

อร : มันก็สวยดีนะ แต่มันร้ายจริง

เอ๋ม : (ทำเสียงหงุดหงิด) เอ๋มรำคาญยายนี้ ปิด(โทรทัศน์)เหอะ

ทุกคน : (ร้องเสียงหลง เป็นเสียงเดียวกัน) ไม่เอา...จะดู

แต่ละคนดูจะเอาจริงเอาจังกับการแสดงความเห็นมาก ทั้งสีหน้า ท่าทาง และน้ำเสียงแสดงความรังเกียจตัวละครอย่างชัดเจน เรียกได้ว่าในช่วงเวลานั้นทุกคนต่างร่วมมือกันเต็มที่ ไม่ว่าจะป็นเด็กอายุ 7 ขวบอย่างบลิว หรือพี่เลี้ยงซึ่งอายุประมาณ 20 ปี

การแสดงออกซึ่งความสนิทสนมกลมเกลียวนอกจากในรูปแบบของการร่วมวิพากษ์วิจารณ์แล้ว ยังรวมไปถึงการสัมผัสแสดงความรักอีกด้วย ผู้วิจัยได้พบว่า ขณะดูโทรทัศน์สมาชิกในครอบครัวจะมีโอกาสได้ใกล้ชิดกันมากขึ้น เป็นต้นว่า น้ำตาลจะนั่งอิงขาแม่ต่างพนักกลางฟังแม่อธิบายสารคดีอย่างเพลิดเพลิน หรือปู่ก็ชอบที่จะจับจ้องที่นั่งบนตักของนิณขณะดูละครด้วยกัน เช่นเดียวกับอ๊อบที่ได้นอนหนุนตักของแดงพลางฟังนิทานที่แดงเล่าขณะดูละคร แม้แต่กานต์ซึ่งโตเกินกว่าจะนั่งหรือนอนหนุนตักแม่ได้แล้ว ก็ยังรู้จักหาโอกาสแสดงความรักได้เช่นกัน ดังในเหตุการณ์ต่อไปนี้

กานต์และแก่งดูละครเรื่องพระอภัยมณีด้วยกัน ขณะที่แม่นอนอ่านหนังสือพิมพ์อยู่ใกล้ ๆ เมื่อพระอภัยมณีแสดงวิชา เป่าปี่ให้ราหมณ์ทั้งสามชม และบอกว่า " ...คนตรีมีบุญคุณอย่างยิ่ง " แม่ฟังไม่ถนัดรีบถามทันที

แม่ : อะไรนะ สตรีหรือ เก่งเมื่อกี้เค้าบอกว่าอะไรมีบุญคุณ

เก่ง : (หัวเราะ) คนตรีอะ ไม่ใช่สตรี

แม่ : แล้วไปนึกว่าพระอภัยบอกว่าสตรีมีบุญคุณยิ่งนัก

กานต์ : แต่จริงนะ สตรีนะมีบุญคุณมาก ๆ

แม่ : (มองหน้ากานต์เชิงถาม)

กานต์ : (กอดแม่) ก็สตรี..แม่ไง มีบุญคุณที่สุด

แม่ : (ยิ้มปลื้มเต็มที่)

การแสดงออกของเด็ก ๆ กับครอบครัวดังตัวอย่างข้างต้น เกิดขึ้นได้เพราะเด็ก ๆ รู้จักใช้โอกาสได้เหมาะสมกับสถานการณ์ ธรรมชาติของเด็ก ๆ นั้นย่อมต้องการการสัมผัสแสดงความรักจากพ่อแม่หรือผู้ใหญ่คนอื่น ๆ แต่เวลาที่จะได้อยู่ร่วมกันในบรรยากาศสบาย ๆ อาจหาได้ไม่ถนัดนัก เวลาดูโทรทัศน์ของครอบครัวจึงเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการแสดงออกเช่นนี้ และเด็ก ๆ ก็ดูเหมือนจะรู้จักใช้ประโยชน์จากโทรทัศน์ด้านนี้ได้เป็นอย่างดี

2.2 การใช้เพื่อหลีกเลี่ยงกิจกรรม

ในทางตรงข้าม การดูโทรทัศน์กลับจะทำให้สมาชิกในครอบครัวลดการปฏิสัมพันธ์กัน เพราะขณะดูโทรทัศน์นั้น แต่ละคนจะมุ่งความสนใจไปที่รายการเท่านั้น ความต้องการที่จะพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันจึงน้อยลง

จากการสังเกตการณ์พบว่า ในขณะที่เด็ก ๆ ดูรายการอย่างสนใจนั้น เมื่อผู้ใหญ่พูดคุยด้วยเด็กจะไม่ได้ตอบหรือหากมีการโต้ตอบก็เพียงเล็กน้อยเท่านั้น เช่นในกรณีของโม เวลาที่ดูการ์ตูนโมจะไม่ได้ยินเสียงแม่เรียกเลย แม่จะต้องเรียกไม่ต่ำกว่าสองครั้ง โมจึงจะหันมาหาและพูดคุยด้วยเล็กน้อยก่อนจะหันกลับไปสนใจการ์ตูนต่อ เช่นเดียวกับกานต์ซึ่งกำลังดูการ์ตูนอย่างเพลิดเพลิน จนไม่ยอมคุยกับลุงเหมือนเคย แม้ลุงจะชวนไปเดินตลาดนัดเพราะรู้ว่ากานต์ชอบ กานต์ก็ยังไม่ปฏิเสธ ต่อเมื่อจบบรรายการแล้วกานต์จึงเป็นฝ่ายชวนลุงคุยและไปเดินตลาดนัดด้วยกัน

การที่เด็กไม่เต็มใจพูดคุยขณะดูโทรทัศน์นั้น พบขณะการดูการ์ตูนบ่อยครั้งกว่ารายการประเภทอื่น เนื่องจากรายการการ์ตูนเป็นรายการที่สามารถครองใจเด็ก ๆ ได้มากกว่า แต่เป็นรายการที่ผู้ใหญ่ไม่สนใจดูนัก เมื่อฝ่ายหนึ่งตั้งใจรับสารอย่างเต็มที่ ส่วนอีกฝ่ายไม่ได้เปิดรับสารเดียวกันนั้นเลย ทั้งยังพยายามชักชวนฝ่ายแรกให้เปลี่ยนความสนใจเสียอีก การปฏิสัมพันธ์

ระหว่างทั้งสองฝ่ายคงเป็นไปอย่างไม่ราบรื่นแน่นอน

ในลักษณะข้างต้นนั้น อาจกล่าวได้ว่าเด็กไม่ได้ตั้งใจที่จะใช้โทรทัศน์เพื่อหลีกเลี่ยงการปฏิสัมพันธ์ แต่ปฏิริยาที่เกิดขึ้นนั้นเป็นไปโดยธรรมชาติ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าเด็กบางคนรู้จักใช้โทรทัศน์เพื่อหลีกเลี่ยงการปฏิสัมพันธ์กับคนในครอบครัว ดังเช่นกรณีของเอ้กับย่า ความสัมพันธ์ระหว่างเอ้กับย่านั้นไม่ดีเท่าใดนัก ทั้งสองคนไม่เคยพูดคุยกันอย่างสนิทสนมเลย การดูโทรทัศน์ของเอ้เสมือนเป็นการกั้นตนเองออกจากการพูดคุยกับย่า ดังนั้นเอ้จึงสมัครใจที่จะนั่งหันหน้าเข้าหาโทรทัศน์มากกว่าที่จะนั่งเผชิญหน้ากับย่าให้อึดอัดใจ แม้แต่เวลาที่ครอบครัวดูโทรทัศน์ด้วยกัน เอ้ก็จะนั่งห่างจากย่ามากกว่าคนอื่น ๆ พลาดดูโทรทัศน์เจียบ ๆ ไม่รวมวงสนทนาของย่าและสมาชิกคนอื่นเลย เรียกได้ว่าในขณะที่โทรทัศน์ได้ช่วยให้สมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัวของเอ้มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันนั้น โทรทัศน์ก็ได้ช่วยกันเอ้ให้ห่างเหินจากครอบครัวไปด้วยในเวลาเดียวกัน

๓) การใช้เพื่อการเรียนรู้ทางสังคม (social learning)

รายการโทรทัศน์หลายรายการ มีส่วนช่วยให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ได้ ไม่ว่าจะเป็นรายการสารคดี รายการเกมโชว์ หรือแม้แต่วรายการละคร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้ใหญ่ได้ร่วมดูรายการอยู่ด้วย และคอยช่วยอธิบายเสริมเพิ่มเติม ก็ยิ่งจะทำให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ง่ายยิ่งขึ้น

สิ่งที่เด็ก ๆ ได้เรียนรู้จากโทรทัศน์นั้นมีอยู่หลายแง่มุม บางเรื่องอาจเป็นเรื่องที่ไกลตัวและยากที่จะรู้เห็นได้เองจากประสบการณ์ เช่นที่น้ำตาลได้เรียนรู้ถึงความมหัศจรรย์ของธรรมชาติจากรายการสารคดีในเย็นวันหนึ่ง เมื่อน้ำตาลกับแม่ดูรายการสารคดีโลกน่ารัก ตอนต้นไม้กินแมลง น้ำตาลรู้สึกสนใจและตื่นเต้นมาก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- แม่ : น้ำตาลดูสีดอกไม้งับแมลงได้ด้วย เห็นมั้ย
 น้ำตาล : แล้วมันจับคนมัยคะ
 แม่ : (หัวเราะ) นี่เค้าถ่ายขยายใกล้ ๆ มันเลยดูใหญ่ จริง ๆ แล้ว
 ดอกไม้ใหญ่หรือก แต่ถ้าคนเอานิ้วไปแหย่อาจจับ
 น้ำตาล : (พยักหน้าเข้าใจ และดูอย่างสนใจ)
 แม่ : ดอกไม้มันอยู่ในปานะ
 น้ำตาล : แล้วมันทำไมละคะ
 แม่ : มันหลอกให้แมลงมากินน้ำหวานของมัน แล้วจับเลย

ฯลฯ

เป็นครั้งแรกที่น้ำตาลได้เรียนรู้ว่ามีต้นไม้บางชนิดที่กินแมลงได้ เป็นการเรียนรู้จาก
 โทรทัศน์ ซึ่งเรื่องราวแบบนี้หากน้ำตาลได้รู้จากการอ่านหรือฟัง ก็คงไม่น่าสนใจหรือน่าเชื่อถือ
 เท่ากับที่ได้เห็นจากโทรทัศน์ และยิ่งไปกว่านั้นแม้อย่างได้ช่วยอธิบายให้น้ำตาลเข้าใจได้ง่ายขึ้น
 อีกด้วย เหตุการณ์ทำนองเดียวกันนี้ยังเกิดขึ้นอีกครั้ง เมื่อน้ำตาลดูรายการการ์ตูนสารคดีเกี่ยวกับ
 ระบบเลือดในร่างกายคนเรา ทั้งโทรทัศน์และแม่ได้ช่วยให้ น้ำตาลรู้จักเม็ดเลือดแดง และ
 เม็ดเลือดขาว ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่ายนักที่เด็กชั้นประถมต้นอย่างน้ำตาลจะเรียนรู้ได้เอง

เช่นเดียวกับบลิวซึ่งได้เรียนรู้คำศัพท์บางคำจากการดูวิดีโอเรื่องบิงโก บลิวดูเรื่อง
 ของสุนัขแสนรู้ตัวนี้มาครั้งหนึ่งแล้วกับพี่น้อง และในครั้งที่สองนี้แม่ได้ดูกับลูก ๆ ด้วย เมื่อจบเรื่อง
 แล้ว บลิวก็ถามแม่ที่โต๊ะอาหาร

บลิว : มาม้า ตอบจบนะผู้ชายคนนั้นเค้าบอกว่าเลี้ยง(บิงโก)ได้
 แต่ต้องทำอะไรก่อนนะ

แม่ : ทำหมั่นก่อน

บลิว : เป็นไงนะ

แม่ : (อธิบายง่าย ๆ) ก็ทำไม่ให้มันมีลูกนะสิ

บลิว : อ้อ (หัวเราะชอบใจ)

เรื่องที่เด็ก ๆ ได้เรียนรู้บ้างครั้งอาจเป็นเพียงเรื่องธรรมดาที่เด็ก ๆ ไม่ทันได้นึกมาก่อนก็ได้ เช่นเรื่องของการแต่งกายและทรงผมเมื่อประมาณ 30 ปีที่แล้ว ดังที่กานต์ได้รู้จากการดูละครแนวย้อนสมัย เรื่องแม่หญิง เพราะแม่คิดว่าสมัยแม่ยังสาวก็แต่งตัวและทำผมทรงเดียวกับนางเอกเหมือนกัน กานต์ฟังอย่างสนใจ และถามเลยไปถึงทรงผมของป่าที่เสียชีวิต ก่อนที่กานต์จะเกิด

กานต์ : แล้วป่า: ขิวทำผมทรงไหนหรือ

แม่ : ทรงสวน

เมื่ออธิบายคร่าว ๆ ให้กานต์นึกภาพออก กานต์พยายามจะเสยผมตัวเอง และจัดให้เป็นทรงสวนอย่างที่คิด แต่กลับได้ทรงใหม่ที่ไม่มีใครเคยเห็น

กานต์ : สวนมั๊ยคะแม่

ทุกคน : (หัวเราะกับทรงสวนของกานต์)

จริง ๆ แล้วกานต์อาจไม่เคยคิดมาก่อนเลยก็ได้ ว่าการแต่งกายสมัยก่อนนั้น ไม่ได้เป็นอย่างที่กานต์พบเห็นอยู่ทุกวัน แต่การดูละครย้อนยุคในวันนั้น ทำให้กานต์ได้เห็นความเปลี่ยนแปลงของสิ่งใกล้ตัว ทั้งยังทำให้แม่ซึ่งมีประสบการณ์ร่วมสมัยกับตัวละครเกิดความรู้สึกอยากถ่ายทอดประสบการณ์ และเรื่องราวในอดีตให้ลูกฟังบ้าง สิ่งที่กานต์ได้รู้ในวันนั้นจึงไม่ใช่แค่เพียงเรื่องการแต่งกายเท่านั้น แต่ยังเป็นบางแง่มุมของญาติคนหนึ่งซึ่งกานต์ไม่เคยพบมาก่อนเลย การดูโทรทัศน์ของเด็ก ๆ ในแต่ละครั้ง จึงเท่ากับว่าเด็ก ๆ ได้เรียนรู้ถึงหลายสิ่งหลายอย่าง ไม่ใช่เพียงเรื่องราวประเภทความรู้ทั่วไปดังที่ยกตัวอย่างข้างต้นเท่านั้น หากยังรวมไปถึงการถ่ายทอดค่านิยม หรือทัศนคติต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการปลูกฝังความคิดของเด็ก ๆ อีกด้วย

4) การใช้เพื่อแสดงความสามารถหรือความเหนือกว่า (competence / dominance)

เด็ก ๆ ในบางครอบครัวจะถูกจำกัดเวลาดูโทรทัศน์ เช่นน้ำตาลได้รับอนุญาตให้ดูโทรทัศน์ได้จนถึงรายการการ์ตูนหลังข่าวเท่านั้น และน้ำตาลก็ปฏิบัติตามกฎของแม่อย่างเคร่งครัดคือเข้านอนทันทีที่ได้เวลาไม่มีการต่อรอง นอกจากว่ายังทำกิจกรรมบางอย่าง เช่นอ่านหนังสือหรือวาดรูปค้างอยู่ น้ำตาลก็จะได้ต่อเวลาไปอีกเล็กน้อย หรือ เอ็กก็ได้รับอนุญาตจากย่าให้ดูละครเฉพาะในวันศุกร์และเสาร์ซึ่งไม่ต้องตื่นไปโรงเรียน และเอ็กก็ทำตามข้อบังคับนี้เช่นกัน

ส่วนเอ็งและอ๊อบก็ถูกห้ามดูละครบางเรื่องที่แม่เห็นว่าตัวละครพูดจาไม่สุภาพ และยังมีกฎบังคับข้อสำคัญคือการห้ามดูการ์ตูนที่มีการต่อสู้ด้วยอาวุธปืน ซึ่งข้อห้ามนี้ยังรวมไปถึงการเลือกหนังสือการ์ตูนและของเล่นอีกด้วย

ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ แสดงให้เห็นว่าพ่อแม่ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะวางกฎระเบียบการดูโทรทัศน์ หรือเลือกสรรรายการให้เด็ก ๆ ดู สิ่งเหล่านี้เป็นวิธีหนึ่งของการใช้อำนาจโดยผ่านทางการ์ตูนโทรทัศน์ และผู้ใหญ่มีโอกาสเป็นผู้แสดงเท่านั้น เด็ก ๆ คงเป็นฝ่ายแสดงได้ยาก นอกเสียจากว่า จะได้รับมอบอำนาจจากผู้ใหญ่

ลักษณะการมอบอำนาจเช่นนี้ ผู้วิจัยได้พบในครอบครัวของบลิวซึ่งพ่อและแม่ได้มอบหมายให้บีบีสาวคนโตเป็นคนควบคุมน้อง ๆ บีบีจะเป็นผู้เลือกวิดีโอให้น้องดู และเป็นคนกำหนดเวลาที่จะดูอีกด้วย โดยมีเอ็มเป็นผู้ช่วย และทั้งเอ็ม บลิว ปูนต้องเชื่อฟังบี บีบ้างที่จะเกิดการขัดแย้ง แม้บีจะเป็นเสียงเดียวแต่ก็ชนะอีกสามเสียงเสมอ การใช้อำนาจของบียังรวมไปถึงการควบคุมการเล่นวิดีโอเกมของบลิวและปูนอีกด้วย แต่ในกรณีหลังนี้เอ็มจะเป็นฝ่ายใช้อำนาจมากกว่า นอกจากจะควบคุมเวลาเล่นแล้วยังควบคุมวิธีเล่นของน้อง ๆ อีกด้วย เวลาที่บลิวกับปูนเล่นวิดีโอเกม จึงได้ยินเสียงเอ็มกำกับการเล่น สลับกับการแสดงวิธีเล่นที่ดีกว่าให้น้องได้รู้ อยู่เกือบตลอดเวลา เท่ากับเป็นการใช้อำนาจและแสดงความสามารถที่เหนือกว่าไปพร้อม ๆ กัน

วิธีการที่เด็ก ๆ ใช้แสดงความสามารถของตนนั้นมีได้หลายรูปแบบ เป็นต้นว่าการทำตัวเป็นผู้รู้ดีกว่าโทรทัศน์ เช่นที่เอ็งและอ๊อบกระทำในเหตุการณ์ต่อไปนี้

เอ็งกับอ๊อบกำลังดูการ์ตูนด้วยกันในเช้าวันเสาร์ ในการโฆษณาครั้งหนึ่ง เป็นการโฆษณาเทปเพลงที่ใช้เพลงบัวขาวเป็นเพลงเด่น มีภาพถ่ายดอกบัวขาวที่ยังตูมเป็นสีเขียวอยู่เต็มบิง

เอ็ง : บัวเขียวชะหน่อย บอกมาได้ว่าบัวขาว

อ๊อบ : ก็เค้าโง่งนะสิ

เอ็ง : ใช่...โง่

อีกรูปแบบหนึ่งได้แก่การสอนตัวละคร เช่นที่กานต์ทำอยู่บ่อยครั้ง เวลาดูโทรทัศน์ กานต์เคยสอนพระเอกภาพยนตร์จีนกำลังภายใน ซึ่งเสียทีถูกจับกุมขังว่า " โง่เอ๊ย...ทำไมไม่ใช้พลังยุทธลนะ " หรือสอนตำรวจในภาพยนตร์ฝรั่ง ที่ขับรถไล่ล่าตามรถผู้ร้ายอย่างเอาเป็นเอาตายว่า " ทำไมไม่ยิงตรงล้อละ ยิงล้อสิ โง่เอ๊ย โง่จริง อย่างนี้เมื่อไหร่จะจับได้ "

นอกจากนี้กานต์ยังแสดงความเป็นผู้รู้เท่าทันโทรทัศน์ คือไม่ยอมให้สิ่งที่เห็นในโทรทัศน์หลอกได้ง่าย ๆ ดังเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นขณะที่กานต์และแก๊งค์ละครเรื่องสุดสาครด้วยกัน เมื่อถึงตอนที่พราหมณ์คนหนึ่งอวดวิชาเสกเรือสำเภาด้วยฟาง ทั้งสองคนก็ดูอย่างสนใจ

กานต์ : (เบ้หน้า) เรือกระดาดชั๊ด ๆ

แก๊ง : (หัวเราะเยาะ) เรือสำเภาหรือเนี่ย

กานต์ : เรือกระดาดแท้ ๆ เลยนะ ไซ้รีเปลา่แก๊ง

แก๊ง : (เลียงคูดุก) ทำเป็นถ่ายลำใหญ่ ๆ

บางครั้งการทะเลาะกันในห้องนี้เองก็มีสาเหตุมาจากโทรทัศน์ และยุติได้ด้วยการใช้โทรทัศน์อีกเช่นกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

พริสซีเปิดโทรทัศน์ช่อง 5 เพื่อดูรายการคู่ทรหด แต่ยังไม่ถึงเวลาจึงมีละครเรื่องคนเยอะเรื่องแยะ เมื่อปูและหน้อยมาร่วมดูด้วยก็แปลกใจที่เห็นว่าไม่ใช่รายการคู่ทรหด

หน้อย : ทำไมไม่มดูคู่ทรหดล่ะ

พริสซี : (ไม่ยอมอธิบาย) ดูนี้นะสนุกดี

ปู : ดูคู่ทรหดสิพริสซี

พริสซี : (รำคาญ) ก็มันยังไม่มา

ปู : (ไม่แน่ใจ) ลองเปลี่ยนช่องอื่นสิ

พริสซี : (เฉย)

หน้อย : เปิดดูช่องรีเปลา่เนี่ย

พริสซี : (ชี้ให้ดู ๆ ดูเลข 5 ที่มจจจ แล้วบอกเสียงแข็ง) ดูชนี่เลขอะไร ก็เลข 5 เห็น ๆ อยู่

พี ๆ : (เงียบ สักพักหน้อยก็ลุกออกไป)

เมื่อพริสซีหาหลักฐานจากโทรทัศน์มายืนยันได้อย่างชัดเจน จนพี ๆ ไม่อาจโต้แย้งได้อีก ชัยชนะจึงเป็นของพริสซีอย่างแท้จริง การเอาชนะกันโดยใช้โทรทัศน์ช่วยตัดสินนั้น ยังเกิดขึ้นอีกครั้งเมื่อพริสซีดูรายการหนูทำได้ กับน้ำแป้นและอาตุ ในช่วงแข่งขันตอบปัญหา ทั้งพริสซีและน้ำต่างก็ร่วมตอบปัญหากับเด็ก ๆ ที่เข้าแข่งขันด้วย

โทรทัศน์ : คนที่อยู่ภาคใต้ของไทยจะแต่งการคล้ายกับคนชาติใด

พริสซี : เวียดนาม

น้ำ : ได้ไง ต้องมาเลเซียสิ ก็ประเทศมาเลเซียอยู่ติดกับภาคใต้นี้

เมื่อคำตอบที่เฉลยตรงกับที่น้ำบอก พริสซีก็ยิ้มเจื่อน ๆ ไม่กล้าตอบอีกเลย ส่วนน้ำก็ตอบคำถามอย่างสนุกสนานต่อไป ดูเหมือนว่าในขณะที่น้ำเป็นฝ่ายกำชัยชนะไว้ได้นั้น พริสซีจะยอมรับความพ่ายแพ้แต่โดยดี อย่างไรก็ตามเมื่อเหตุการณ์ดำเนินต่อไป สถานะการณ์กลับเปลี่ยนแปลง

น้ำตอบคำถามได้ถูกหมดทุกข้อ จึงปรบมือให้ตัวเองพลางส่งเสียงเฮฮาชอบใจ

น้ำ : (ทำเสียงแบบเด็ก ๆ) หนูทำได้...หนูทำได้ค่ะ

อา : (หัวเราะขำ แก้งลั้อ) ไป เธอกับชั้นเราไปออกรายการ
หนูทำได้กันได้นั่นเอง

น้ำ : (พยักหน้า เห็นด้วย)

พริสซี : (รับผิดชอบทันที) อย่าเลย...เดี๋ยวไปทำแทนเค้าห้ก อายเค้าแย่

น้ำ : (ค้อนหลานทีหนึ่ง)

แทนที่พริสซีกลัวว่าน้ำจะไปทำห้กนั้น คือที่สำหรับให้เด็ก ๆ ที่แข่งขันได้เดินเป็นการขอกคะแนน และถ้าผู้ใหญ่อย่างน้ำจะไปเดินก็ไม่เหมาะสมอย่างแน่นอน ซึ่งน้ำก็คงเห็นด้วยกับพริสซี ดังนั้นเมื่อพริสซีรู้จักใช้ประเด็นนี้มาได้แย่ง จึงเป็นฝ่ายชนะไปในที่สุด

การดูโทรทัศน์ของเด็ก นับเป็นอีกหนทางหนึ่งที่เด็ก ๆ จะได้มีโอกาสแสดงความต้องการ และความรู้สึกนึกคิดของตนออกมา และข้อมูลที่ได้ในการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าเด็ก ๆ รู้จักใช้โทรทัศน์ได้หลายรูปแบบ และเป็นผู้รับสารที่สามารถเลือกรับและใช้สารได้ ไม่ต่างไปจากผู้ใหญ่เลย